

Social inkludering och inställning till omfördelning

Kvinnors attityder i en historisk brytningstid

Social inclusion and attitudes to redistribution. Women's attitudes in an era of transition

The social rights of citizenship are conditioned on labor market participation. While quite a lot of research has focused on how, e.g., income and type of employment contract are related to attitudes towards welfare redistribution, less interest has been paid to the effect of being active on the labor at all, or not, for those attitudes. This study uses previously unexplored interview data with some 3,000 married women collected in 1968, at the time when married women entered the labor market in large numbers and the housewife era ended. Theoretically, the study departs from a discussion of self-interest and/or care oriented thinking as possible determinants of attitudes to redistribution. The results show that women who were active on the labor market, with control for other factors, tended to be more positive to redistribution than women in unpaid work. Translated into today's discussion of why women tend to be more positive to redistribution than men, the results can be said to point away from explanations in terms of care-oriented thinking, and rather to factors like, e.g., self-interest.

Keywords: Attitudes to redistribution, housewife era, social inclusion, care-oriented thinking, self-interest

DET MODERNA MEDBORGARSKAPET bygger på social inkludering genom förvärvsarbete – det är genom det betalda arbetet som vi kvalificerar oss för många av de välfärdsstatliga förmånerna. Under välfärdsstatens hela historia har det bland männen endast varit mindre, på olika sätt marginaliserade grupper som långvarigt stått utanför arbetsmarknaden, men detsamma har inte gällt kvinnorna – den så kallade hemmafruepoken fortlöpte en bra bit in under det som brukar räknas som välfärdsstatens uppbyggnadsperiod (se t.ex. Axelsson 1992; Montanari, Nelson & Palme 2007). Som en följd av både attitydforskningens relativt unga ålder och det faktum att den (liksom så mycket annan forskning) traditionellt sett främst intresserat sig för män (se t.ex. Oskarson & Wängnerud 1996), vet vi en hel del om hur faktorer som inkomst och anställningsform påverkar inställningen till omfördelning, men mindre om betydelsen av att över huvud taget vara inne på arbetsmarknaden. Här kan sociohistoriska data om kvinnors attityder vid övergången från hemmafruepok till tvåförsörjarsamhälle utgöra

en viktig pusselbit. Föreliggande studie har haft tillgång till tidigare oanalyserade intervjudata med ett större urval av kvinnor insamlade år 1968, precis när inflödet av gifta kvinnor på arbetsmarknaden var som störst (Axelsson 1992). Skilde sig attityderna åt mellan kvinnor som förvärvsarbetade och kvinnor som arbetade i hemmet, även om vi tar hänsyn till bakgrundsfaktorer som påverkade denna position? Förutom att besvara den direkta (historiska) frågan, menar jag att analysen i denna artikel också kan ge visst kött på benen när det gäller en av de närmast eviga frågorna inom forskningsfältet om attityder till välfärdsstat och omfördelning, nämligen hur variationer i sådana attityder på gruppnivå kan förstås. I artikeln kommer jag att resonera kring förklaringar i termer av egenintresse respektive omsorgsinriktat tänkande.

De data som används kommer från den så kallade Metropolitundersökningens familjeundersökning, där drygt 3 000 gifta eller samboende kvinnor intervjuades (se Janson 1995; Stenberg 2013). Kvinnorna intervjuades i första hand i egenskap av mödrar till undersökningsspersonerna i Metropolitundersökningen (som alla vara födda 1953 och som 1963 var bosatta i Storstockholm), men de tillfrågades också bland annat om sina åsikter kring skatter, omfördelning och statligt respektive privat ansvar. Fäder intervjuades inte inom ramen för undersökningen, och studien kan alltså inte ge direkt kunskap om könsskillnader i attityder till omfördelning vid denna tid. Däremot kommer element från i dag aktuella teorier om könsskillnader i attityder till omfördelning att användas som vägledning vid tolkningen av resultaten. Härnäst följer en kort bakgrund till ämnet, en presentation av de teoretiska tolkningsverktygen och en tidlig och rumslig kontextualisering av studien. Efter detta presenteras det datamaterial som använts samt studiens operationaliseringar. Därefter presenteras resultaten, varefter en diskussion avrundar artikeln.

Bakgrund

Den huvudsakliga funktionen hos moderna välfärdsstater är att omfördela resurser, dels mellan grupper med olika socioekonomisk position, dels över livscykeln (se t.ex. Vanhuysse, Medgyesi & Gal 2021). Resursomfördelning kan både ske direkt via skattsedeln, men också genom olika välfärdsstatliga program, såsom till exempel arbetslöshetsersättning och bostadsbidrag. Forskningen om attityder till välfärdsstatlig omfördelning är alltjämt ganska ny. Det var när nyliberala krafter i början av 1980-talet riktade stark kritik mot välfärdsstaten som forskarna ville veta om liknande attityder var utbredda även bland befolkningen i stort (Svallfors 1989). Detta betyder bland annat att vi vet mycket lite om stödet för välfärdsstaten under dess huvudsakliga uppbyggnadsperiod, från 1940- till 1970-talet.

Eftersom det sedan 1980-talets mitt endast är mindre, på olika sätt sårbara grupper som permanent stått utanför arbetsmarknaden, så är våra kunskaper om betydelsen av inkludering på arbetsmarknaden – och därmed fullt socialt medborgarskap – för välfärdsstatligt stöd mycket begränsade.

T.H. Marshall (1991[1950]) har beskrivit medborgarskapets utveckling under de senaste seklen, från etableringen av civila rättigheter under 1700- och 1800-talen,

vidare till utvecklingen av politiska rättigheter under 1800-tal och tidigt 1900-tal och slutligen, i takt med välfärdsstatens framväxt under 1900-talet, inkluderingen av sociala rättigheter (se även Barbalet 1988). De sociala rättigheterna, som alltså fullbordar det moderna medborgarskapet, skiljer sig dock på ett grundläggande sätt från de övriga två, då de i regel är förenade med villkor och kräver kvalificering genom deltagande i förvärvslivet. Även om det alltså tvivelsutan finns aspekter av välfärdsstaten som inbegriper också dem som står helt utanför arbetsmarknaden, så är det fulla medborgarskapet bara tillgängligt för dem som är (eller har varit) aktiva på arbetsmarknaden.

Kvinnors plats på arbetsmarknaden har som bekant varit långt ifrån lika självklar som männens, och feministiska forskare har kritiserat Marshall (1991[1950]) för könsblindhet och pekat på hur vägen till fullt medborgarskap varit betydligt längre för kvinnor än för män (se t.ex. Orloff 1993; Sainsbury 1994; Lister 1997). Bland annat mer deltidsarbetande och större uttag av föräldraledighet bland kvinnor än bland män innebär att ojämställdhet på arbetsmarknaden fortfarande råder (se t.ex. Bihagen & Härkönen 2014; Boye & Evertsson 2014). Samtidigt får perioden under 1960- och 1970-talen, då majoriteten av de gifta kvinnorna tog steget ut på arbetsmarknaden och hemmafruepoken gick i graven, ses som särskilt betydelsefull när det gäller kvinnors inkludering i det sociala medborgarskapet.

Teoretiska tolkningsverktyg – egenintresse och/eller omsorgsinriktat tänkande?

Vem älskar välfärdsstaten? frågade Stefan Svallfors i sin avhandling från 1989. Något förenklat var svaret att det välfärdsstatliga stödet överlag var brett bland den svenska befolkningen. Liknande resultat har konstaterats senare (Svallfors 2013; Nilsson 2014, 2020). Samtidigt är det förstås så att stödet för omfördelning varierar mellan individer och grupper av individer, och en av de huvudsakliga uppgifterna för välfärdsstatsforskningen är just att förstå denna variation. Betydelsen av social klass har dominerat diskussionen inom fältet, då individer med mindre privilegierad socioekonomisk position tenderar att uttrycka större stöd för välfärdsstatlig omfördelning än individer högre upp i den socioekonomiska hierarkin. Detta tolkas vanligen som ett uttryck för egenintresse, på så vis att stödet för omfördelning och välfärdsstatliga program kan antas vara större hos dem som personligen har ekonomiskt mest att vinna på dem (se t.ex. Svallfors 1997; se även Korpi & Palme 2003; Durante, Putterman & van der Weele 2014). Egenintressets fundamentala betydelse när det gäller omfördelningsfrågor betonas också av dem som pekar på vikten av att inkludera även medelklassen bland dem som får ut något ekonomiskt av välfärdsstaten, detta så att man kan upprätthålla ett brett stöd för omfördelning (Titmuss 2018[1958]; se även t.ex. Nelson 2007).

Betydelsen av kön för välfärdsstatligt stöd har undersökts i betydligt mindre utsträckning, men de flesta studier på senare år tyder på en större uppslutning bakom välfärdsstaten och en mer positiv inställning till omfördelning bland kvinnor än bland män (Svallfors 1997; Scott, Matland, Michelbach m.fl. 2001; Dallinger 2010; Stegmüller, Scheepers, Roßteuscher m.fl. 2012; Goossen 2020). Den vanligaste förklaringen till detta är, precis som när det gäller klass, egenintresset. Eftersom kvinnor fortfarande tjänar mindre än män (Boye, Halldén & Magnusson 2014) och

oftare har en osäker position på arbetsmarknaden (Larsson 2017), har de som grupp mer att tjäna på omfördelning än män (se t.ex. Svallfors 1997), och av samma skäl kan de också förväntas ha mer att förlora på välfärdsstatliga nedskärningar (se t.ex. Daly 2011). En utbyggd barnomsorg var också en förutsättning för att breda lager av kvinnor med små barn skulle kunna gå ut på arbetsmarknaden, och det är tänkbart att kvinnor i högre grad än män fortfarande uppfattar sin plats på arbetsmarknaden som beroende av en fungerande barnomsorg (se t.ex. Hernes 1987; se även Korpi, Ferrarini & Englund 2013).

Det finns dock de som föreslagit att kvinnors starkare stöd för välfärdsstat och omfördelning kan förklaras av att de tenderar att vara mer omhändertagande och tänka mer på andra än män (se t.ex. Waerness 1984; Scott, Matland, Michelbach m.fl. 2001). Biologiska skillnader kan anföras som skäl till detta, men det skulle också kunna bero på könsbunden socialisation, så att flickor i högre grad uppmuntras att tänka på och bry sig om andra, medan pojkar i högre grad uppmuntras att i första hand tänka på sig själva och ta sig fram för egen maskin (se t.ex. Ennser-Jedenastik 2017).

De två hypoteserna ovan är inte ömsesidigt uteslutande – det är med andra ord fullt möjligt att kvinnors starkare välfärdsstatliga stöd kan förklaras av både att de själva tjänar mer på omfördelning och att de tenderar att tänka mer omsorgsinriktat än män. Som tidigare nämnts är syftet med denna studie inte heller att analysera könsskillnader i attityder till omfördelning. Däremot kan teorierna ge kött på benen i förståelsen av sambandet mellan inkludering på arbetsmarknaden och attityder till omfördelning: Om vi å ena sidan föreställer oss attityder till omfördelning som produkter av könsbunden socialisation, så följer att de bör vara relativt stabila över tid och mindre påverkbara av yttre omständigheter i vuxen ålder. Om vi i stället tänker oss egenintresse som en förklaring till kvinnors mer positiva inställning till omfördelning, så bör de yttre omständigheterna, såsom ekonomisk ställning och deltagande i arbetslivet, påverka enskilda kvinnors attityder i frågan. Vi kommer här att fokusera på två frågor om omfördelning. Den första, och den i sammanhanget mesta centrala, rör attityder till omfördelning av löneinkomster. Den andra omfördelningsfrågan tangerar välfärdsstatens demokratiska rättigheter snarare än dess sociala rättigheter och kan utgöra en intressant jämförelsepunkt mot den första. Denna fråga handlar om attityder till omfördelning av inflytande i arbetslivet. Båda frågorna rör alltså enbart omfördelning bland de socialt inkluderade, men den andra, icke monetära frågan kan möjligen antas vara djupare ideologiskt förankrad och därmed inte i lika hög grad påverkbar av yttre förändring, såsom i detta fall inträde på arbetsmarknaden.

Före presentationen av studiens data, mått och analysdesign följer nedan en kort sociohistorisk beskrivning av det svenska samhället vid tiden för insamlingen av data.

Kontextualisering – hemmafruepokens fall och välfärdsstatens uppgång

Den så kallade hemmafruepoken i Sverige var historiskt distinkt, om än relativt kort, och varade ungefär från 1930-talet fram till det tidiga 1960-talet. Feministiska forskare har visat hur såväl epokens uppgång som dess fall åtminstone till dels kan förstås

utifrån tendensen att kvinnor betraktades som en sorts reservarbetskraft. I samband med 1930-talskrisen ansågs kvinnor utgöra ett hot mot mäns arbeten och hänvisades därför till obetalt arbete i hemmet (Ellingsaeter 2013). Det tidiga 1960-talet präglades tvärtom av en överhettad arbetsmarknad och en stor arbetskraftsbrist, varvid kvinnor åter ansågs höra hemma på arbetsmarknaden (Nyberg 2013). Under tidigt 1960-tal pågick också en samhällsdebatt om gifta kvinnors rätt till betalt arbete och ekonomiskt oberoende (se t.ex. Hirdman 2008). Politiska reformer, såsom särbeskattningsreformen 1971 samt beslutet att kraftigt bygga ut den offentliga sektorn för att kunna erbjuda barn- och äldreomsorg till alla, var andra avgörande faktorer bakom den kraftiga ökningen av gifta kvinnor på arbetsmarknaden under 1960- och 1970-talen (se t.ex. Lundqvist 2019). Hemmafruepokens upplösning och välfärdsstatens uppbyggnad är alltså tätt sammanflätade.

De data som används i studien samlades in 1968, under den period då inflödet av gifta kvinnor på arbetsmarknaden var som störst och då välfärdsstaten växte som snabbast (Montanari, Nelson & Palme 2007). Det senare innebär också att data samlades in efter viktiga välfärdsstatliga reformer såsom införandet av arbetslöshetsförsäkringen (1935) och sjukförsäkringen (1955), men före de viktigaste familjepolitiska reformerna, såsom avskaffandet av sambeskattningen (1971), införandet av föräldraförsäkringen (1974) och utbyggnaden av barnomsorgen (1970- och 1980-talen).

Data, operationaliseringar och analytisk design

Data

Studien använder data från den så kallade Metropolitundersökningen (Janson 1995; Stenberg 2013). Metropolitundersökningen innehåller information från både enkäter och register om en kohort individer födda 1953 som vid tio års ålder var bosatta i Storstockholm. År 1968, när individerna i kohorten var 15 år gamla, intervjuades ett urval av deras mödrar inom ramen för den så kallade Familjeundersökningen. Mödrarna till drygt 25 procent av kohortens 15 117 individer ingick i urvalet, och svarsfrekvensen för Familjeundersökningen uppgick till 91 procent. Mödrarna tillfrågades bland annat om deras attityder till utbildning och deras förhoppningar när det gällde barnens framtid, men också om deras inställning till gifta mödrars förvärsarbete och om deras politiska attityder. Totalt deltog ungefär 3 500 kvinnor (som alltså hade det gemensamt att de var mödrar till 15-åringar) i Familjeundersökningen, varav cirka 500 var ensamstående. Ensamstående mödrars levnadsvillkor under hemmafruepoken är onekligen ett ämne värt att studera. Eftersom dessa i stor utsträckning förvärsarbetade även under hemmafruepoken, och eftersom vi även är intresserade av hur makarnas utbildningsnivå och socioekonomiska position påverkade kvinnornas attityder till omfördelning, så inkluderades i denna studie enbart gifta/samboende kvinnor.

Operationaliseringar

Beroende variabler

Måttet på inställning till inkomstomfördelning är ett påstående som lyder: "Inkomstutjämningen bör inte gå längre." Måttet på inställning till omfördelning av makt är ett påstående som lyder: "Löntagarna bör få starkare inflytande i arbetslivet."

För vart och ett av påståendena finns det fem svarsalternativ, från "instämmer helt" till "tar helt avstånd". Det mittersta svarsalternativet är formulerat som "ingen åsikt", vilket gör det svårt att betrakta svarsalternativen som en ordinalskala. I stället skapades en dikotom variabel där de två svarsalternativ som uttryckte mest positiv inställning till omfördelning slogs ihop och ställdes mot de övriga. (Notera att påståendena inledningsvis var vända åt olika håll).

Oberoende variabel

Arbetsmarknadsdeltagande 1968: 1) Nej (hemarbetande); 2) Ja, förvärvsarbetande deltid; samt 3) Ja, förvärvsarbetande heltid.

Kontrollvariabler

Utbildningsnivå: Variabeln skiljer mellan 1) Låg utbildning (endast grundskola); 2) Medelhög utbildning (gymnasium eller motsvarande); samt 3) Hög utbildning (utbildning på högskolenivå). Eftersom så få kvinnor hade utbildning på högskolenivå, slogs de två övre kategorierna samman i de multivariata analyserna.

Ålder är indelat i tre kategorier: 1) Yngre än 40 år; 2) 40–49 år; samt 3) 50 år eller äldre.

Antal hemmavarande barn mäts med en tredelad variabel: 1) Ett barn; 2) Två barn; samt 3) Tre eller fler barn.

Makes utbildningsnivå: Variabeln skiljer mellan 1) Låg utbildning (endast grundskola); 2) Medelhög utbildning (gymnasium eller motsvarande); samt 3) Hög utbildning (utbildning på högskolenivå). I de multivariata analyserna slås de två övre kategorierna samman.

Makes socioekonomiska position: Variabeln, som bygger på den gamla socialgruppsindelningen, skiljer mellan: 1) Övre medelklass; 2) Lägre medelklass; samt 3) Arbetarklass (samt icke-klassificerade).

Analytisk design

Inledningsvis i resultatavsnittet presenteras deskriptiva data om studiens variabler. Därefter undersöks sambandet mellan position på arbetsmarknaden och inställning till omfördelning med hjälp av linjära sannolikhetsmodeller (LSM), vilket i praktiken innebär en OLS-regression på ett dikotomt utfall. Jämfört med logistisk regression är estimaten i en LSM mer lättolkade – en effekt på 0,01 innebär att vid en enhetsökning i den oberoende variabeln, så ökar värdet på den beroende variabeln med en procentenhet. En annan fördel med LSM jämfört med logistisk regression är att vi kan jämföra värden mellan modeller (se Mood 2010).

Resultat

I Tabell 1 visas fördelningen på studiens kontrollvariabler, dels för urvalet som helhet, dels uppdelat på heltids-, deltid- och hemarbetande. Vid tiden för intervjun arbetade 27 procent av kvinnorna heltid, medan 34 procent arbetade deltid och 39 procent var hemarbetande. Sett till urvalet som helhet kan vi konstatera att den mest typiska respondenten är 40–49 år, har medelhög utbildningsnivå och två hemmavarande barn samt en make med medelhög socioekonomisk position och medelhög utbildning. Överlag är skillnaderna utifrån position på arbetsmarknaden vid intervjutillfället måttliga, men bland hemarbetande kvinnor är det vanligast att ha minst tre hemmavarande barn. De hemarbetande kvinnorna tenderar också att vara något äldre än de förvärvsarbetande. Vi ser även spår av en motsättning i materialet på så sätt att kvinnor med hög utbildningsnivå tenderar att arbeta heltid i något större utsträckning än kvinnor med lägre utbildningsnivå, medan hög utbildningsnivå hos maken (vilket ofta korrelerar positivt med egen hög utbildningsnivå) däremot är förknippat med lägre sannolikhet att arbeta, särskilt då heltid. Även hög socioekonomisk position hos maken är vid denna tid förknippad med mindre sannolikhet att arbeta heltid.

Tabell 1: Fördelning av studiens variabler för urvalet som helhet och utifrån arbetsmarknadsdeltagande. Andelar (%).

	Alla (n=3 196)	Heltids- arbetande (n=848)	Deltids- arbetande (n=1 096)	Hem- arbetande (n=1 241)
Ålder				
–39 år	27	29	27	27
40–49 år	58	58	60	56
50 år eller äldre	15	14	13	17
Utbildningsnivå				
Låg	42	40	47	39
Medel	53	53	49	57
Hög	5	6	4	4
Antal hemmavarande barn				
1	16	20	17	13
2	43	47	46	37
3 eller fler	41	33	38	50
Makens utbildningsnivå				
Låg	36	40	38	31
Medel	48	47	49	47
Hög	17	13	13	22
Makens socialgruppsstillhörighet				
Låg	31	34	37	23
Medel	46	48	44	46
Hög	23	18	19	31

I Tabell 2 visas fördelningen på de två beroende variablerna. Även om de två frågorna är något olika till sin art, och även om man bör vara försiktig med att ställa dem emot varandra, så är en första observation ändå att en högre andel placerar sig på den positiva halvan i fråga om omfördelning av makt (55 procent) än i fråga om ökad omfördelning av inkomster (39 procent). Det andra huvudsakliga budskapet i tabellen är att en ganska hög andel svarar ”vet ej” – 28 procent på frågan om inflytande i arbetslivet och 24 procent på frågan om inkomstomfördelning.

Tabell 2: Fördelning på studiens beroende variabler. Procent (n).

	Inkomstomfördelning	Inflytande i arbetslivet
Mycket negativ	13 (418)	6 (179)
Något negativ	23 (742)	12 (390)
Ingen åsikt	24 (774)	28 (879)
Något positiv	22 (712)	35 (1 106)
Mycket positiv	17 (539)	20 (629)
Totalt	100 (3 185)	100 (3 183)

I Tabell 3 visas andelen positiva till omfördelning av respektive typ uppdelat på studiens oberoende variabel och på kontrollvariablerna. Det tydligaste resultatet är att variationen är större när det gäller inställning till inflytande i arbetslivet än när det gäller inställning till inkomstomfördelning. Yngre, individer med lägre utbildningsnivå och framför allt individer vilkas makar har en lägre socialgruppsstillhörighet är betydligt mer positiva till ökat inflytande för löntagare än övriga. Förvärvsarbetande är också mer positiva till ökat inflytande i arbetslivet än hemarbetande. När det gäller inställningen till inkomstomfördelning är skillnaderna, kanske något överraskande, överlag betydligt mindre, men förvärvsarbetande är mer positiva till ökad inkomstomfördelning än hemarbetande.

Tabell 3: Andel positiva till omfördelning av inkomst respektive till ökat inflytande i arbetslivet, uppdelat på studiens oberoende variabel samt kontrollvariabler.

	Inkomstomfördelning % positiva	Inflytande i arbetslivet % positiva
Totalt	39,3	54,5
Ålder		
–39 år	40,8	60,2
40–49 år	39,3	52,2
50 år eller äldre	36,3	53,7
Utbildningsnivå		
Låg	38,9	63,8
Medel eller Hög	39,5	47,7
Antal hemmaboende barn		
1	42,9	54,1
2	40,7	53,3
3 eller fler	36,5	54,1
Makens utbildningsnivå		
Låg	37,5	63,7
Medel eller Hög	40,2	49,2
Makens socialgruppsstillhörighet		
Låg	42,1	69,0
Medel	38,0	53,1
Hög	37,9	38,4
Arbetsmarknadsdeltagande		
Hemarbetande	33,2	49,5
Förvärvsarbetande, deltid	42,8	57,3
Förvärvsarbetande, heltid	43,7	58,5

I Tabell 4 visas resultat från den multivariata analysen av inställning till inkomstomfördelning. Även när hänsyn tas till bakgrundsvariablerna så tenderar förvärvsarbete att vara förknippat med en mer positiv inställning till inkomstomfördelning. Det gäller både deltids- och heltidsarbetande, och för båda grupperna är skillnaden jämfört med hemarbetande statistiskt säkerställd. När det gäller kontrollvariablerna tenderar de med många barn att vara mer negativa till inkomstomfördelning än de med bara ett barn. Detta kan tyckas något förvånande, men skulle eventuellt kunna förklaras av att fler barn har samband med mer konservativa och/eller religiösa värderingar. Egen utbildningsnivå tycks inte vara kopplad till inställningen i denna fråga, men de vilkas makar har en högre utbildningsnivå är något mer positiva till omfördelning än de vilkas makar har en lägre utbildningsnivå. Å andra sidan, och kanske mer väntat, uttrycker de vilkas makar har en högre socialgruppsstillhörighet en mer skeptisk inställning till inkomstomfördelning än

de vilkas makar har en lägre socialgruppstillhörighet. Men även när vi rensar resultatet från påverkan av dessa faktorer så tycks alltså egen position på arbetsmarknaden vara den faktor som betyder allra mest för inställningen till inkomstomfördelning. Kvinnor som är aktiva på arbetsmarknaden är mer positiva till sådan omfördelning än kvinnor som vid denna tid fortsatt står utanför densamma. Med reservation för att data är av tvärsnittskaraktär och att vi alltså inte kan vara säkra på i vilken riktning sambandet skall förstås, så ger analysen så långt alltså stöd för att inställningen till omfördelning påverkas av yttre faktorer som inträde på arbetsmarknaden. Samtidigt som resultaten är tydligast när det gäller position på arbetsmarknaden, så bör vi komma ihåg att det inte rör sig om några enorma effekter substantiellt sett – de som förvärvsarbetar är 9–10 procentenheter mer positiva till inkomstomfördelning än de som utför obetalt arbete i hemmet.

Tabell 4: LSM av inställning till omfördelning av inkomst. Justerad effekt = effekt av respektive variabel kontrollerat för övriga variabler i modellen. (S.F.=Standardfel).

	Justerad effekt, (S.F.), p-värde
Position på arbetsmarknaden	
Hemarbetande (ref.)	
Deltidsarbetande	0,09 (0,02), p=0,000
Heltidsarbetande	0,10 (0,02), p=0,000
Ålder	
–39 år (ref.)	
40–49 år	-0,02 (0,02), p=0,29
50 år eller äldre	-0,06 (0,03), p=0,06
Utbildningsnivå	
Låg (ref.)	
Medel eller Hög	0,01 (0,02), p=0,55
Antal hemmaboende barn	
1 (ref.)	
2	-0,03 (0,02), p=0,25
3 eller fler	-0,06 (0,03), p=0,02
Makes utbildningsnivå	
Låg (ref.)	
Medel eller Hög	0,06 (0,02), p=0,008
Makes socialgruppstillhörighet	
Socialgrupp 3 (ref.)	
Socialgrupp 2	-0,06 (0,02), p=0,006
Socialgrupp 1	-0,06 (0,03), p=0,04

I *Tabell 5* nedan visas resultaten av motsvarande analys när det gäller inställningen till ökat inflytande i arbetslivet. Även här kvarstår ett samband mellan förvärvsarbete och

attityder till omfördelning, och även här är både de som arbetar deltid och de som arbetar heltid signifikant mer positiva till omfördelning än de som är hemarbetande. Effekten tycks dock inte vara lika stark som den på attityder till inkomstomfördelning – kvinnor som förvärvsarbetar deltid är fyra procentenheter mer positiva till omfördelning av makt i arbetslivet än de hemarbetande, medan motsvarande siffra för dem som arbetar heltid är sex procentenheter. Kvinnor med medelhög eller hög utbildningsnivå är mindre positiva till ökat inflytande för de anställda i arbetslivet än kvinnor med låg utbildningsnivå, och kvinnor vilkas makar har en högre socialgruppstillhörighet uttrycker mindre positiv inställning till sådant ökat inflytande än kvinnor vilkas makar har en lägre socialgruppstillhörighet. Det senare sambandet är det starkaste i modellen. Övriga kontrollvariabler samvarierar inte med attityderna till ökat inflytande i arbetslivet i den hela modellen. Sammantaget kan resultaten av analysen sägas ge visst stöd för antagandet att synen på omfördelning av makt är något mindre påverkbar av förändrad position på arbetsmarknaden och i stället i något högre grad formad av familjens mer varaktiga socioekonomiska position, så som den uttrycks av makens yrke.

Tabell 5: LSM av inställning till ökat inflytande i arbetslivet. Justerad effekt = effekt av respektive variabel kontrollerat för övriga variabler i modellen. S.F.=Standardfel.

	Justerad effekt, (S.F.), p-värde
Position på arbetsmarknaden	
Hemarbetande (ref.)	
Deltidsarbetande	0,04 (0,02), p=0,04
Heltidsarbetande	0,06 (0,02), p=0,008
Ålder	
–39 år (ref.)	
40–49 år	-0,04 (0,02), p=0,06
50 år eller äldre	-0,04 (0,03), p=0,18
Utbildningsnivå	
Låg (ref.)	
Medel eller Hög	-0,07 (0,02), p=0,001
Antal hemmaboende barn	
1 (ref.)	
2	-0,03 (0,03), p=0,21
3 eller fler	-0,03 (0,03), p=0,33
Makes utbildningsnivå	
Låg (ref.)	
Medel eller Hög	-0,02 (0,02), p=0,38
Makes socialgruppstillhörighet	
Socialgrupp 3 (ref.)	
Socialgrupp 2	-0,12 (0,02), p=0,000
Socialgrupp 1	-0,23 (0,03), p=0,000

En naturlig följdfråga kan vara om sambandet mellan position på arbetsmarknaden och attityder till omfördelning skiljer sig åt mellan kvinnor med olika klasstillhörighet. Detta kan dock inte mätas direkt, då ju klass vanligen mäts med yrke och då det ofta saknas uppgifter för en sådan kategorisering i de hemarbetandes fall. Även om det är långt ifrån oproblematiskt, kan vi dock använda makens socialgruppstillhörighet som en proxy för hela familjens sociala klass. Resultatet av analyser där detta gjorts presenteras i Tabell 6 och Tabell 7 nedan. Vi ville alltså jämföra attityderna hos kvinnor i liknande familjemässiga klassituationer med tanke på makens yrke, där en del av kvinnorna är hemarbetande medan andra förvärsarbetar. Vi skapade därför en variabel som kombinerar makens socialgruppstillhörighet (låg, medel, hög) med respondentens position på arbetsmarknaden (hemarbetande, förvärsarbetande). (Notera att deltids- och heltidsarbetande här alltså är sammanslagna till en kategori.) Tre separata analyser genomfördes sedan där hemarbete i kombination med var och en av de tre socialgruppstillhörigheterna utgjorde referenskategori och där jämförelser med motsvarande grupp förvärsarbetande kvinnor företogs. I samtliga modeller inkluderades samma kontrollvariabler som i tidigare analyser. I tabellerna nedan visas dock endast resultaten av interaktionsvariablerna.

Tabell 6: Resultat från tre separata LSM-analyser av interaktionseffekter mellan position på arbetsmarknaden och makes socialgruppstillhörighet. Beroende variabel: Positiv till omfördelning av inkomst. Samtliga modeller kontrollerar för ålder, egen och makes utbildningsnivå samt antal hemmaboende barn. Alla kombinationer av interaktionsvariabeln inkluderas i samtliga analyser. Ref.=referenskategori

	Modell 1	Modell 2	Modell 3
Hemarbetande med make i låg socialgrupp	Ref.		
Förvärsarbetande med make i låg socialgrupp	0,09 (0,03) p=0,007		
Hemarbetande med make i medelhög socialgrupp		Ref.	
Förvärsarbetande med make i medelhög socialgrupp		0,08 (0,02) p=0,002	
Hemarbetande med make i hög socialgrupp			Ref.
Förvärsarbetande med make i hög socialgrupp			0,09 (0,04) p=0,01

När det gäller inkomstomfördelning så framgår av tabellen ovan att skillnaden mellan hemarbetande och förvärsarbetande är i stort sett identisk oavsett makens socialgrupp. Förvärsarbetande kvinnor i alla sociala klasser är 8–9 procentenheter mer benägna att vara positiva till ökad inkomstomfördelning än hemarbetande kvinnor i motsvarande sociala klasser.

Detsamma gäller dock inte inställning till ökat inflytande för anställda i arbetslivet, utan här gäller sambandet mellan position på arbetsmarknaden och inställning i frågan endast kvinnor i socialgrupp 3. Resultaten kan sägas ge ytterligare stöd för antagandet att attityder till omfördelning av makt i arbetslivet i det sammanhang som här undersöks är en mer djupgående ideologisk fråga än inställning till monetär omfördelning. Att inställningen till ekonomisk omfördelning inte tycks variera med familjens (läs: makens) sociala position kan vid första anblick tyckas förvånande. Om analysen bygger på ett antagande om lika fördelning av resurser inom familjen, kan resultatet också anföras mot egenintressets betydelse – kvinnor vilkas makar har högre inkomst borde i så fall vara mindre intresserade av inkomstomfördelning än kvinnor vilkas makar har lägre inkomst. Om man dock inte utgår ifrån en sådan jämlik resursfördelning inom familjen, blir det inte nödvändigt att sätta i fråga hypotesen om egenintresse.

Tabell 7: Resultat från tre separata LSM-analyser av interaktionseffekter mellan position på arbetsmarknaden och makes socialgruppstillhörighet. Beroende variabel: Positiv till anställdas ökade inflytande i arbetslivet. Samtliga modeller kontrollerar för ålder, egen och makes utbildningsnivå samt antal hemmaboende barn. Alla kombinationer av interaktionsvariabeln inkluderas i samtliga analyser. Ref.=Referenskategori

	Modell 1	Modell 2	Modell 3
Hemarbetande med make i låg socialgrupp	Ref.		
Förvärvsarbetande med make i låg socialgrupp	0,08 (0,03) p=0,02		
Hemarbetande med make i medelhög socialgrupp		Ref.	
Förvärvsarbetande med make i medelhög socialgrupp		0,03 (0,03) p=0,30	
Hemarbetande med make i hög socialgrupp			Ref.
Förvärvsarbetande med make i hög socialgrupp			0,05 (0,04) p=0,15

Sensitivitetsanalys

Som tidigare nämnts var frågorna om omfördelning konstruerade så att det mittersta svarsalternativet var ”vet ej”. Som en typ av validering av frågorna analyserades sannolikheten att uppge detta svarsalternativ för olika grupper med hänsyn till position på arbetsmarknaden kontrollerat för övriga i studien inkluderade variabler. På förhand verkar det rimligt att förvänta sig att en högre andel av dem som inte var aktiva på arbetsmarknaden avstått från att uttrycka en åsikt i frågorna, som ju gäller just förhållanden på arbetsmarknaden. Regressionsmodellerna konstruerades på samma sätt som i de huvudsakliga analyserna, med det undantaget att den beroende variabeln alltså kodades noll (0) för alla som uttryckt en åsikt i respektive fråga (vare sig man var positiv

eller negativ till omfördelning), medan svaret ”vet ej” alltså kodades ett (1). Modellerna presenteras i Tabell A1–A2 i Appendix.

Analyserna ger stöd åt förhandsförväntningarna på så vis att position på arbetsmarknaden verkar betydelsefullt för sannolikheten att ta ställning i de båda frågorna, och i linje med förväntningarna är det signifikant färre av dem som är aktiva på arbetsmarknaden som inte tar ställning i frågorna. När det gäller inkomstomfördelning är sambandet mellan position på arbetsmarknaden och benägenhet att ta ställning i frågan relativt starkt, och både de som arbetar deltid och de som arbetar heltid är signifikant mer benägna att uppge en åsikt än de hemarbetande. När det gäller synen på arbetstagares ökade inflytande i arbetslivet är sambandet något svagare och statistiskt säkerställt endast för dem som arbetar heltid (jämfört med referenskategori hemarbetande). Detta mönster känns igen från de tidigare analyserna. I båda modellerna är inflytande av kontrollvariablerna begränsat – när det gäller inkomstomfördelning är kvinnor vilkas makar har en högre utbildningsnivå mer benägna att uppge en åsikt, men när det gäller anställdas inflytande i arbetslivet är kvinnor vilkas makar har ett yrke inom en högre socialgrupp mindre benägna att göra så.

Sammanfattande diskussion

Det moderna medborgarskapet bygger på inkludering genom förvärvsarbete – enbart de som kvalificerar sig genom avlönat arbete åtnjuter medborgarskapets sociala rättigheter i form av bland annat arbetslöshets-, sjuk- och föräldraförsäkring. Beroende på både forskningsområdets unga ålder och det jämförelsevis svala intresset för kvinnors attityder har dock betydelsen av social inkludering genom arbete för välfärdsstatligt stöd dock ägnats mycket begränsat intresse.

Genom unika, tidigare outnyttjade data kunde vi i denna studie analysera kvinnors stöd för välfärdsstatlig omfördelning just under den period då stora grupper av gifta kvinnor gick ut på arbetsmarknaden och den så kallade hemmafru-epoken övergick i tvåförsörjarsamhället. Studien använde intervjudata med drygt 3 000 gifta eller samboende kvinnor insamlade år 1968.

Resultaten visade att kvinnor som vid tiden för intervjun förvärvsarbetade uttryckte ett större stöd för både ökad inkomstomfördelning och ökat arbetarinflytande i arbetslivet även när vi rensade resultaten från påverkan av ett flertal bakgrundsfaktorer. Mönstret var särskilt tydligt i fråga om inställning till inkomstomfördelning, och här var sambandet mellan förvärvsarbete och stöd för ökad omfördelning lika starkt oavsett familjens socioekonomiska position. När det gällde ökat löntagarinflytande gällde sambandet enbart dem med lägre socioekonomisk position. Sensitivitetsanalyser visade också att de förvärvsarbetande inte bara i högre grad var positiva till omfördelning, utan också att de i lägre grad undvek att ta ställning i frågan.

Sekundäranalyser av redan insamlade data innebär alltid i någon mån ett Cajs Warg-förfarande, ”man tager vad man haver”, och denna studie är inget undantag. Förutom de två beroende mått som användes i studien fanns i datamaterialet ytterligare några frågor om attityder till bland annat skatter, inkomstutjämning och sociala för-

måner. Flera av dessa frågor framstår i dag dock som mindre tydligt formulerade, och försök att skapa teoretiskt meningsfulla index med acceptabla egenskaper misslyckades. En fördel med att analysera enskilda frågor snarare än index är dock att det i alla lägen är tydligt vad som mäts och vari eventuella skillnader består.

I Metropolitstudien ingår endast individer som vid 1960-talet mitt var bosatta i Storstockholm. Det är svårt att veta om resultaten hade sett annorlunda ut om data varit riksrepresentativa, och resultaten kan inte utan vidare generaliseras till övriga landet. Historiska analyser har otvivelaktigt ett egenvärde, men för en samhällsvetare med fokus på samtiden är en naturlig följdfråga om den historiska analysen också kan bidra till ökad kunskap om situationen i dag. Låt oss då först konstatera att det breda forskningsfältet om välfärdsstat och omfördelning inbegriper åtminstone ett par närmast eviga frågor. Huruvida det relativt starka stöd för omfördelning som ofta kan konstateras i samtida attitydstudier fanns redan före välfärdsstatens uppbyggnad, eller om välutvecklade välfärdsstater tenderar att generera folkligt stöd först sedan de realiserats av politiska eliter, är en sådan evig fråga. Hur skillnader i välfärdsstatligt stöd mellan individer och grupper av individer ska förstås, och speciellt då kanske i vilken utsträckning sådana skillnader kan tolkas som utslag av egenintresse, är en annan. Längre tidsserier av attityddata för tillräckligt stora urval skulle ge de bästa förutsättningarna att besvara båda frågorna. Mig veterligen finns dock inte sådana data, och i stället får forskningen vara uppfinningsrik när det gäller ansatser för att närma sig dem. I denna artikel har jag försökt närma mig frågan om variationer i välfärdsstatligt stöd genom att undersöka hur förändring av en grundläggande yttre faktor, position i förhållande till arbetsmarknaden, samvarierade med inställning till omfördelning i en historisk brytningstid. Allt annat lika visade sig förvärvsarbete vara kopplat till större stöd för omfördelning än hemarbete, vilket tolkades så att inställningen till omfördelning är påverkbar av yttre förändring och därmed åtminstone inte helt formad av tidigt grundlagda värderingar. Överfört till dagens diskussion om bestämningsfaktorer för kvinnors större stöd för omfördelning än mäns, pekar detta bort från omsorgsinriktad socialisation av flickor och mot exempelvis egenintresse.

I dag är andelen kvinnor aktiva på arbetsmarknaden lika hög som andelen män, även om kvinnor fortfarande i större utsträckning arbetar deltid (Bihagen & Härkönen 2014). En av de senaste decenniernas mer genomgripande förändringar på arbetsmarknaden rör som bekant i stället tillväxten av olika typer av osäkra anställningsförhållanden, medan andelen tillsvidareanställningar har minskat (Larsson 2017). I vilken mån innebär denna strukturella förändring av arbetsmarknaden förändrat stöd för välfärd och omfördelning? Detta vore en angelägen uppgift för framtida studier på området att ta sig an att besvara.

Tack till personer och institutioner som bidragit

Studien har finansierats genom bidrag från FORTE 2018-00530.

Referenser

- Axelsson, C. (1992) *Hemmafrun som försvann. Övergången till lönearbete bland gifta kvinnor i Sverige 1968–1981*. Stockholm: Institutet för social forskning, Stockholms universitet.
- Barbalet, J.M. (1988) *Citizenship. Rights, struggle and class inequality*. Milton Keynes: Open University Press.
- Bihagen, E. & J. Härkönen (2014) ”Könsskillnader i karriärer. Utveckling för kvinnor och män födda från 1925 till 1981”, 212–232 i M. Evertsson & C. Magnusson (red.) *Ojämlighetens dimensioner*. Stockholm: Liber.
- Boye, K. & M. Evertsson (2014) ”Vem gör vad när? Kvinnors och mäns tid i betalt och obetalt arbete”, 158–184 i M. Evertsson & C. Magnusson (red.) *Ojämlighetens dimensioner*. Stockholm: Liber.
- Boye, K., K. Halldén & C. Magnusson (2014) ”Könslönegapets utveckling. Betydelser av yrkets kvalifikationsnivå och familjeansvar”, 185–211 i M. Evertsson & C. Magnusson (red.) *Ojämlighetens dimensioner*. Stockholm: Liber.
- Dallinger, U. (2010) ”Public support for redistribution. What explains cross-national differences?”, *Journal of European Social Policy* 20 (4):333–349. <https://doi.org/10.1177%2F0958928710374373>
- Daly, M. (2011) *Welfare*. Cambridge: Polity Press.
- Durante, R., L. Putterman & J. van der Weele (2014) ”Preferences for redistribution and perception of fairness. An experimental study”, *Journal of the European Economic Association* 12 (4):159–186. <https://doi.org/10.1111/jeea.12082>
- Ellingsaeter, A.-L. (2013) ”Den kvinnliga lönearbetaren – teoretiska spår”, 29–56 i E. Blomberg & K. Niskanen (red.) *Arbete och jämställdhet. Förändringar under femtio år*. Stockholm: SNS.
- Ennsner-Jedenastik, L. (2017) ”Campaigning on the welfare state. The impact of gender and gender diversity”, *Journal of European Social Policy* 27 (3):215–228. <https://doi.org/10.1177%2F0958928716685687>
- Goossen, M. (2020) ”The gender gap in welfare state attitudes in Europe. The role of unpaid labour and family policy”, *Journal of European Social Policy* 30 (4):452–466. <https://doi.org/10.1177/0958928719899337>
- Hernes, H.M. (1987) *Welfare state and woman power. Essays in state feminism*. Oslo: Norwegian University Press.
- Hirdman, Y. (2008) ”Kvinnorna i välfärdsstaten. 1930–1990”, 203–218 i Y. Hirdman, M. Strandberg Olofsson, B. Losman, M. Taussi Sjöberg, A.-S. Ohlander, T. Vammen, A. Göransson, U. Wikander & C. Florin (red.) *Kvinnohistoria. Om kvinnors villkor från antiken till våra dagar*. Stockholm: Utbildningsradion.
- Janson, C.-G. (1995) *On project Metropolitan and the longitudinal perspective*. Stockholm: Sociologiska institutionen, Stockholms universitet.

- Korpi, W. & J. Palme (2003) "New politics and class politics in the context of austerity and globalization. Welfare state regress in 18 countries, 1975–95", *American Political Science Review* 97 (3):425–446. <https://doi.org/10.1017/S0003055403000789>
- Korpi, W., T. Ferrarini & S. Englund (2013) "Women's opportunities under different family policy constellations. Gender, class, and inequality tradeoffs in Western countries re-examined", *Social Politics: International Studies in Gender, State & Society* 20 (1):1–40. <https://doi.org/10.1093/sp/ljxs028>
- Larsson, M. (2017) *Anställningsformer och arbetstider 2017. Fast och tidsbegränsat anställda samt hel- och deltidanställda efter klass och kön år 1990–2016*. Stockholm: LO.
- Lister, R. (1997) *Citizenship. Feminist perspectives*. London: Macmillan. <https://doi.org/10.1007/978-1-349-26209-0>
- Lundqvist, Å. (2019) *Livet är för dyrbart för att dammas bort. Aktiveringspolitik, kvinnors förvävararbete och omvandlingen av familjen 1960–1980*. Lund: Nordic Academic Press.
- Marshall, T.H. (1991[1950]) "Medborgarskap och klass", 21–89 i S.-O. Hansson & J. Hermansson (red.) *Idéer om reformism*, Tidens idéserie 4. Stockholm: Tiden.
- Montanari, I., K. Nelson, & J. Palme (2007) "Convergence pressures and responses. Recent social insurance development in modern welfare states", *Comparative Sociology* 6 (3):295–323. <https://doi.org/10.1163/156913307X216286>
- Mood, C. (2010) "Logistic regression. Why we cannot do what we think we can do and what we can do about it", *European Sociological Review* 26 (1):67–82. <https://doi.org/10.1093/esr/jcp006>
- Nelson, K. (2007) "Universalism versus targeting. The vulnerability of social insurance and means-tested minimum income protection in 18 countries, 1990–2002", *International Social Security Review* 60 (1):33–58. <https://doi.org/10.1111/j.1468-246X.2007.00259.x>
- Nilsson, L. (2014) "Starkt stöd för välfärdsstaten", 281–293 i A. Bergström & H. Oscarsson (red.) *Mittfåra & Marginal*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.
- Nilsson, L. (2020) "Strong public support for the traditional Swedish welfare state during restructuring and marketization", SOM-rapport nr 2020:41. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.
- Nyberg, A. (2013) "Hur gick det sen? Femtio år av sysselsättning och arbete", 57–71 i E. Blomberg & K. Niskanen (red.) *Arbete och jämställdhet. Förändringar under femtio år*. Stockholm: SNS.
- Orloff, A. (1993) "Gender and the social rights of citizenship. The comparative analysis of gender relations and welfare states", *American Sociological Review* 58 (3):303–328. <https://doi.org/10.2307/2095903>
- Oskarson, M. & L. Wängnerud (1996) *Kvinnor som väljare och valda. Om betydelsen av kön i svensk politik*. Lund: Studentlitteratur.
- Sainsbury, D. (1994) *Gendering Welfare States*. London: Sage. <https://dx.doi.org/10.4135/9781446250518>
- Scott, J.T., R.E. Matland, P.A. Michelbach & B.H. Bornstein (2001) "Just deserts. An experimental study of distributive justice norms", *American Journal of Political Science* 45 (4):749–767. <https://doi.org/10.2307/2669322>

- Stegmueller, D., P. Scheepers, S. Roßteuscher, & E. de Jong (2012) "Support for redistribution in Western Europe. Assessing the role of religion", *European Sociological Review* 28 (4):482–497. <https://doi.org/10.1093/esr/jcr011>
- Stenberg, S.-Å. (2013) *Född 1953. Folkhemsbarn i forskarfokus*. Umeå: Boréa.
- Svallfors, S. (1997) "Worlds of welfare and attitudes to redistribution. A comparison of eight Western nations", *European Sociological Review* 13 (3):283–304. <https://doi.org/10.1093/oxfordjournals.esr.a018219>
- Svallfors, S. (1989) *Vem älskar välfärdsstaten? Attityder, organiserade intressen och svensk välfärdspolitik*. Lund: Arkiv.
- Svallfors, S. (2013) "Trygg, stöttande, tillitsfull? Svenskarna och välfärdsstaten", 323–333 i H. Swärd, P.G. Edebalk & E. Wadensjö (red.) *Vägar till välfärd – idéer, inspiratörer, kontroverser, perspektiv*. Stockholm: Liber.
- Titmuss, R.M. (2018[1958]) *Essays on the welfare state*. Bristol: Policy Press. <https://doi.org/10.2307/j.ctv6zcdctd>
- Vanhuyse, P., M. Medgyesi & R.I. Gal (2021) "Welfare states as lifecycle redistribution machines. Decomposing the roles of age and socio-economic status shows that European tax-and-benefit systems primarily redistribute across age groups", *PLoS ONE* 16 (8):e0255760. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0255760>
- Waerness, K. (1984) "The rationality of caring", *Economic and Industrial Democracy* 5 (2):185–211. <https://doi.org/10.1177/0143831X8452003>

Författarpresentation

Susanne Alm är docent i sociologi och verksam som lektor vid kriminologiska institutionen, Stockholm universitet. Hon har bland annat forskat om uppväxtvillkor och olika typer av sociala problem i vuxen ålder såsom vräkning, narkotikamissbruk och brottslighet. Den aktuella artikeln utgör en del av ett projekt om kvinnors attityder till välfärd och omfördelning, från hemmafruepoken och fram till i dag.

Kontaktuppgifter

Susanne Alm
Kriminologiska institutionen, Stockholms universitet
106 91 Stockholm
susanne.alm@criminology.su.se

Appendix

Tabell A1. LSM av sannolikheten att inte ha en åsikt om omfördelning av inkomst.
 Justerad effekt = effekt av respektive variabel kontrollerat för övriga variabler i modellen.
 S.F.=Standardfel.

	Justerad effekt, (S.F.), p-värde
Position på arbetsmarknaden	
Hemarbetande (ref.)	
Deltidsarbetande	-0,05 (0,02), p=0,003
Heltidsarbetande	-0,07 (0,02), p=0,000
Ålder	
-39 år (ref.)	
40-49 år	0,00 (0,02), p=0,81
50 år eller äldre	-0,04 (0,03), p=0,15
Utbildningsnivå	
Låg (ref.)	
Medel eller Hög	-0,02 (0,02), p=0,22
Antal hemmaboende barn	
1 (ref.)	
2	-0,01 (0,02), p=0,67
3 eller fler	-0,03 (0,02), p=0,16
Makes utbildningsnivå	
Låg (ref.)	
Medel eller Hög	-0,07 (0,02), p=0,000
Makes socialgrupps-tillhörighet	
Socialgrupp 3 (ref.)	
Socialgrupp 2	-0,02 (0,02), p=0,48
Socialgrupp 1	0,01 (0,02), p=0,57

Tabell A2. LSM av sannolikheten att inte ha en åsikt om ökat inflytande i arbetslivet. Justerad effekt = effekt av respektive variabel kontrollerat för övriga variabler i modellen. S.F.=Standardfel.

	Justerad effekt, (S.F.), p-värde
Position på arbetsmarknaden	
Hemarbetande (ref.)	
Deltidsarbetande	-0,03 (0,02), p=0,09
Heltidsarbetande	-0,05 (0,02), p=0,009
Ålder	
-39 år (ref.)	
40-49 år	0,03 (0,02), p=0,09
50 år eller äldre	0,02 (0,03), p=0,43
Utbildningsnivå	
Låg (ref.)	
Medel eller Hög	0,00 (0,02), p=0,86
Antal hemmaboende barn	
1 (ref.)	
2	0,03 (0,02), p=0,27
3 eller fler	0,03 (0,02), p=0,17
Makes utbildningsnivå	
Låg (ref.)	
Medel eller Hög	0,00 (0,02), p=0,90
Makes socialgruppsstillhörighet	
Socialgrupp 3 (ref.)	
Socialgrupp 2	0,06 (0,02), p=0,005
Socialgrupp 1	0,06 (0,03), p=0,03